

ДЕЦАТА – НАШЕТО БЪДЕЩЕ

Йоанна Димитрова, Мария Кузманова

ДГ „Светлина“ – Стара Загора

Резюме. Актуалността на разработката се определя от теоретическата и практическата значимост на начините за усвояване, натрупване и възприемане на знания и практически умения по безопасност на движението по пътищата. Разглежда се задълбочено влиянието на играта като социална система за формиране на лични качества и практически опит. Целта на разработката е да се разкрият начините, методите и средствата, които предоставя детската градина за изграждане на култура за безопасно поведение на пътя и споделяне на практически опит.

Keywords: perceive knowledge; practical skills; road safety; game as a social system; personal qualities.

Детето е част от заобикалящия го голям свят. Жадно за преживявания в игрите и групите от връстници, в които попада, то изгражда за себе си свой светоглед и представи за света. В съвременната действителност детето става свидетел на различни ситуации от семейната среда и околния свят. Когато говорим за децата, трябва да бъдем много внимателни и отговорни всички ние – родители, учители, общност. Те не само са нашата гордост и радост, но и нашата голяма грижа. Каквото сътворим сега, такова ще бъде бъдещето на нашите наследници. Формирането на социално адекватно поведение се изгражда чрез преживяванията на детето, попадайки в необятния за него свят.

Детската градина е среда, различна от семейната, в която малчуганът има възможност да разгърне и приложи личните си умения, но и да натрупа нов опит чрез игри, занимания по интереси и забавните ситуации, в които попада в ежедневието си. Ученето чрез игра оставя дълбока следа в съзнанието и практическия опит на децата, тъй като те имат тесни взаимоотношения с връстниците си. Съвременното общество поставя много предизвикателства пред детската игра и развиването на детето в най-ранен детски период – първите седем години. Именно затова ние, педагозите, заедно с родителите имаме една обща цел – „детето“, като наше отражение в бъдещето.

Безопасността на децата – участници в пътното движение, е един от най-важните, отговорни и в същото време сложни проблеми, които стоят пред об-

ществото, тъй като е свързан с опазването на живота и здравето на децата и подготовката им на знаещи, можещи, културни, дисциплинирани, отговорни възрастни хора, участници в движението. Затова приоритет в тяхното обучение и възпитание в нашата детска градина е развитието на определен начин на мислене и усъвършенстване на защитните механизми, които осигуряват личностната им сигурност и безопасност – както на тях, така и на другите участници в движението. Безопасното поведение на пътя е сложна волева черта на характера, която се формира във всички дейности на човека, а усвояването му започва от първите стъпки на детето. Ето защо детската градина е първият гарант за организирането и целенасоченото педагогическо взаимодействие между дете – родител – учител – общество за реализиране на целите на обучението и възпитанието по безопасност на движението на децата.

Реализирането на образователните цели, заложили в обучението по безопасност на движението по пътищата в детската ни градина, се базира на богатата нагледно-практическа основа. Детската градина има благоприятни условия с голямата си площ дворно пространство, на което има изградена учебна площадка с всички елементи, касаещи обучението по безопасност на движението.

Като резултат от цялостната ни работа в тази насока, децата имат вече изградени няколко групи умения.

- Умения за защита на сензомоторно равнище, възприемане и различаване на цветове, форми, движение, насочени към приемане на оптималното количество информация за движението.

- Интелектуални умения, изразяващи се в познаването на правилата за движение на пешеходци и велосипедисти – готовност за ориентирване в реална пътна ситуация на познавателно равнище.

- Практически умения чрез участието на детето в подвижни игри за възпитаване култура на придвижване, които пък, от своя страна, спомагат за усъвършенстване на знанията и уменията му за правилата за движение по улиците, развиват се мисловни способности, изграждат се добри навици и се усвояват автоматизирани действия, необходими за здравето и живота.

Усвояването на разнообразни двигателни навици подпомага ориентирването на детето в нова социална среда и в различни житейски ситуации. Правилата, усвоени в предучилищна възраст, ще се превърнат в норма на поведение, а спазването им – в човешка потребност. Повишената сензитивност у детето на тази възраст е предпоставка за усвояване на когнитивни и практически умения за безопасно движение по пътищата. Тези умения се превръщат в осъзнати навици и в регулатор на детското поведение чрез включване в игрова дейност. Изграждането на пътна култура у децата е едно от най-ценните знания, което можем да дадем на детето през възпитанието и обучението му в детската градина, защото не трябва да забравяме, че децата са нашето бъдеще.

Многократно, още от първа група, децата се приобщават към пътуването с автобус, тъй като често организираме пътувания извън детската градина. Освен това имат изградена култура и начини на поведение за движение по пътищата, познават частите от уличното движение – улично платно, тротоар, пешеходна пътека, светофар и някои от знаците и маркировките.

При придвижването си извън детската градина задължително се използват светоотразителни жилетки, които са неразделна част от уменията за собственото си опазване, които се стремим да формираме у детето. То трябва да знае, че на пътя е опасно и трябва да има отличителни знаци, с които да показва на шофьорите на автомобилите, че е участник в движението. Децата запомнят това, което истински ги е впечатлило, това, до което са се докоснали и преживели сами. По този повод чрез организирани игри и дейности достигахме до уменията, които искаме да изградим у децата.

Най-интересното, незабравимо преживяване и истински докоснало децата е участието им в инициативата „Аз съм бъдещето! Пази ме!“, което набра популярност в медиите и по Националната телевизия. Детска градина „Светлина“ е една от първите, включили се в инициативата. Всичко започва от един дългоочакван рожден ден, който съвместно с родителите решихме да премине под мотото „Улично движение за най-малките“. Целта, която си поставихме, е да възпитаваме у тях чувство за съпричастност, толерантност, взаимопомощ към всички участници в движението и за това как можем да бъдем по предпазливи и внимателни на пътя. Всички участници имаха специално изработено облекло за участието си в инициативата, както и учителката бе с полицейска униформа. Специално участие в ориентирането на пътя взе и нашата героиня Пипи, която беше дошла, за да научи заедно с децата правилата за безопасност. На първо място, децата бяха запознати с някои от най-важните знаци, като „Внимание“, „Пешеходна пътека“, „Пресичат деца“ и други. Те научиха и че триъгълните знаци са предупредителни, сините пътни знаци са със специално предписание, правоъгълните сини пътни знаци са даващи допълнителна информация, а знак с колело – разрешено само за велосипеди.

Малките ни участници бяха предизвикани първо да участват в цялата тази забава като шофьори на автомобили, които познават правилата за движение, спазват дистанция и умеят да паркират автомобилите си. Целта на тази игра бе да се поставят на мястото на водачите на превозни средства, да умеят да спазват указанията за движение, дистанция между участниците и внимателно паркиране на автомобила. Изключителен интерес децата проявиха при втората игра, която протече като беседа демонстрация на площадка, специално разчертана за случая с кръстовище. Там децата бяха посрещнати от главен инспектор Желязков от районното управление на МВР, който направи силно

впечатление на децата с униформата си и аксесоарите, които имаше. Той подробно даде указания за това кой, къде и как се движи в уличното движение, кой е с предимство и кой трябва да изчака реда си.

Целта на играта обучение бе на миникръстовище с истински служител на реда децата да придобият знания за правилата в кръстовището. Преминавайки през това преживяване, пред тях се появиха светофари, които те трябваше да подредят. Целта бе да разпознаят цветовете на светофара и тяхното значение в уличното движение. Улисани в тази задача, изведнъж в двора на детската градина те чуха истинска сирена от патрулираща кола на органите на реда. Децата се въодушевиха и побързаха да научат какви тайни крие полицейската кола и какво трябва да има всеки служител от Контрола на автомобилния транспорт (КАТ), който отговаря за реда на улицата. Децата изпробваха как се говори по полицейска радиостанция, откъде се пуска сирената на автомобила, много въпроси бяха отправени към служителя от МВР.

Като преки участници в тази инициатива, децата отправиха призив към целия свят с пускането на балони с хелий, които имаха специални послания – „Аз съм твоето бъдеще“, „Шофирай внимателно“, „Пази децата на пътя“ и други.

Сценарий за инициативата „Аз съм бъдещето. Пази ме!“

Децата излизат на двора под съпровода на песента „Пипи“. Настаняват се отстрани на дървената пейка.

Учителката: Деца, вече видяхте кой е тук при нас.

Пипи: Добър ден, аз съм Пипи Дългото чорапче.

Учителката: Пипи, накъде си тръгнала?

Пипи: Отивам на пътешествие – пеша, после с велосипед, после с кола... Но не познавам правилата за безопасно движение по пътищата.

Учителката: Но Пипи, без да познаваш правилата, няма как да успееш да се справиш с пътната обстановка, дори и да си пешеходец. Ти сега не се притеснявай, попаднала си на точното място. Децата ще те научат.

Учителката: Дечица, първо трябва да покажем на Пипи знаците за улично движение. (Знаците са подредени и се показват на Пипи и децата един по един.)

Учителката: назовава един по един знаците.

Триъгълните знаци са предупредителни.

Сините пътни знаци са със специални предписания.

А правоъгълните сини пътни знаци са даващи допълнителна информация. Знак с колело – само за велосипеди. Пипи разбра ли?

Учителката: В първата игра с децата, Пипи, ще ти покажем как шофьорите взимат завоите (децата се подреджат на две колонки – раздават им се ринг-

чета за кормило. Площадката е подредена с конуси в шахматен вариант, като отиват до края на конусите, завиват и се връщат обратно. След това първата група паркира автомобилите си на паркинга. Минава следващата група и т.н.) Докато се играе играта, звучи песента „Пътни знаци“.

Учителката: Пипи, а сега ще те отведем на едно голямо кръстовище! (Децата, учителката и Пипи се отправят към кръстовището. На него са подредени пътните знаци и децата от втора група, които ще бъдат автомобилисти, а децата от първа група – пешеходци.) Ескортира ги полиция на фона на „Полицейската сирена“.

Учителката: Пипи, сега ще те научим как преминават, когато има кръстовище – и автомобилите, и пешеходците.

Учителката: Автомобилите се движат по уличното платно, а пешеходците – по тротоара. Пресичат уличното платно само на пешеходна пътека. (Пешеходците обличат светлоотразителни жилетки.)

Учителката: На кръстовището липсва само светофар, но когато той е повреден, движението се регулира от регулировчик. Първо ще се движат автомобилите, когато им покажа зелена светлина. На жълто се приготвяме. А на червено – спираме. След като на колите свети червено и са спрели – пресичат пешеходците. (Движението се извършва на фона на песента: „Грите правила на улицата“).

Учителката: Пипи видя ли? Лесно е. А сега децата сами ще поправят счупения светофар.

Учителката: На стативи има поставен светофар. В купичките има кръгчета – червени, жълти и зелени. Задачата на децата е да поставят кръгчетата на празните кръгове на светофара, за да го поправят.

Внезапно влиза полицейската кола с пусната сирена.

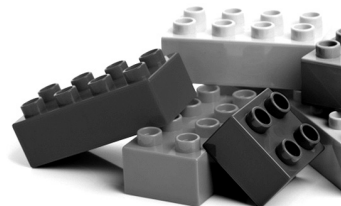
Учителката: Пипи, а това са полицаите – хората, които се грижат за реда и безопасността по пътищата. Нека всички слезем при тях.

Полицаят показва на децата полицейската кола.

За финал: Пускане на балоните с хелий с послания.

Танци и забавления.

Участието на децата от детската градина в инициативата „Аз съм бъдещето! Пази ме!“ остави у тях много положителни емоции и допринесе за възпитаване на чувство за отговорност, толерантност и начин на поведение като участници в уличното движение. Немалко емоции допринесе и това, че бяха медийни звезди, като имаха възможност да изразят мнение пред репортер на местната телевизия. Натрупаният практически опит у децата ще им бъде от голяма полза в заобикалящата ги действителност. Ние, учителите, отговорни за нашето бъдеще – децата, продължаваме да дерзаем в тази насока, а именно – безопасността им като участници в уличното движение.

REFERENCES/ЛИТЕРАТУРА

- Gabrova, L. (2012). Detskata bezопасnost. *Pedagogika*, 3, s. 523 – 533
[Габрова, Л. (2012). Детската безопасност. *Педагогика*, 3, с. 523 – 533]
Kostova, S. (2013). Bezопасnostta na deteto – kultura na povedenie i zashtita na patya. *Dom, dete, detska gradina*, 6, s. 40 – 45. [Костова, С. (2013). Безопасността на детето – култура на поведение и защита на пътя. *Дом, дете, детска градина*, 6, с. 40 – 45.]

CHILDREN – OUR FUTURE

Abstract. The actuality of this paper is determined by the theoretical and practical significance of ways to learn, accumulate and perceive knowledge and practical skills in road safety. The influence of the game as a social system for the formation of personal qualities and practical experience is considered. The purpose of the development is to reveal the ways, methods and means that the kindergarten provides for building a culture of safe road behavior and sharing practical experience.

✉ **Ms. Yoanna Dimitrova, Ms. Maria Kuzmanova**

Svetlina Kindergarten
Stara Zagora, Bulgaria
E-mail: cdg10sz@abv.bg